

Patenttilain kokonaisuudistus

Tanja Müller,
johtava asiantuntija
TEM

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

HE patenttilaiksi

- Uusi patenttilaki, joka korvaisi nykyisen patenttilain (550/1967)
- Tavoite: nykyaikaistaa ja selkeyttää monilta osin vanhentunut voimassa oleva patenttilaki
- Patenttilaki sisältäisi jatkossakin patenttioikeuden perussäännökset
- Patentti on viranomaisen myöntämä määräaikainen yksinoikeus patentoidun keksinnön ammattimaiseen hyödyntämiseen
 - Patenttijärjestelmä perustuu ajatukselle vaihtokaupasta -> keksijä julkistaa keksintönsä ja saa vastineeksi määräaikaisen yksinoikeuden keksintöön
- Patentin myöntämisen edellytykset: uutuus, keksinnöllisyys ja teollinen käyttökelpoisuus
- Patenttisuoja on aina maantieteellisesti rajattu, ja suojaa saa vain patentin kohteena olevissa maissa
 - Kansalliset patentit, eurooppapatentit, kansainväliset patentit

Mikä muuttuu?

- Lakitekhninen uudistus
 - Selkeytetään lain rakennetta ja säännösten sanamuotoja
 - Pykäliden otsikointi ja ryhmittely helposti ymmärrettäväksi kokonaisuudeksi
 - Säännösten yhdenmukaistaminen eurooppalaisen patenttisääntelyn kanssa
- Patentointimenettelyn yksinkertaistaminen
 - Menettelystä poistetaan yksi välivaihe, mikä nopeuttaa hakemuksen käsittelyä ja vähentää hakijoiden kustannuksia
 - Kansallisen patentin osalta ei enää edellytettäisi sitä, että patenttivaatimukset on laadittu tai käännetty molemmille kansalliskielille
- Patenttiasioden tuomioistuinkäsittelyn sujuvoittaminen
 - Patenttiriita-asiat -> patentin rajoittamispyynnöstä luopuminen mitätöintikanteen käsittelyssä
 - Patenttivalitusasiat -> uusia patenttivaatimuksia saisi esittää vain perustellusta syystä

Pääasialliset vaikutukset

- Patenteilla on monenlaisia välittömiä ja välillisiä vaikutuksia yrityksille ja yhteiskunnalle
 - Kannustaminen keksinnölliseen toimintaan ja keksintöjen julkistamiseen
- Lakiesityksellä arvioidaan olevan vaikutuksia erityisesti yrityksiin ja viranomaisiin
 - Sääntely kevenee jonkin verran -> kustannussäästöjä yrityksille n. 1 milj. euroa / vuosi
 - Kevennysten arvioidaan vaikuttavan myönteisesti myös viranomaisten toimintaan (PRH ja Markkinaoikeus)
- Yritykset hyötyvät siitä, että Suomessa voimassa olevia erityyppisiä patentteja koskevat menettelyt ovat mahdollisimman yhdenmukaisia
 - Sääntelyn selkeys ja ennakoitavuus tekee patenttijärjestelmästä helpommin saavutettavan myös pk-yrityksille
- Ehdotuksella ei ole vaikutuksia valtion budjettiin

Lopuksi

- Keksinnön pakkolunastus valtiolle (ehdotettu 111 §)
 - Pykälään on lausuntokierroksen perusteella lisätty viittaus valmiuslain 3 §:ään (poikkeusolojen määritelmä) -> tarkoitus oli viitata valmiuslain 3 §:n 1 ja 2 kohtaan
 - Säännöksen soveltamisalaan ei ollut tarkoitus ehdottaa laajennusta
- Voimaantulo ja siirtymäsäännökset
 - Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2027 (aikaisintaan 6 kk hyväksymisen ja vahvistamisen jälkeen)
 - Lakia sovellettaisiin myös sellaisiin patenttihakemuksiin, jotka ovat vireillä tämän lain voimaan tullessa
- Suhde muihin esityksiin
 - Kaksi muuta patenttilakiin läheisesti liittyvää lakiehdotusta on tarkoitus antaa eduskunnalle kevätkaudella 2026 -> tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti patenttilain kanssa